

یادداشت

«دلاریزاسیون انفال» و تخلیه خاموش خزانة ملی

چگونه یک «تصمیم حسابداری» در سال ۱۳۸۶، سود مملکت را به جیب شرکتهای خاص منتقل کرد و ریشه ناترازی بودجه را کاشت؟ اقتصاد کلان ما مانند یک کشتی بزرگ در یک مقطع تاریخی مسیر خود را به شکل پنهانی تغییر داد: سال ۱۳۸۶ برای درک عمق فاجعهی امروز، باید به نظم مالی پیش از این تاریخ برگردیم تا پایان سال ۱۳۸۵، دولت به عنوان مالک انفال (تخت و گاز و معادن)، با شرکتهای فراوری (پالایشگاهها، پتروشیمیها و فولاد) بر اساس الگوی حقالعمل کاری کار می کرد. دولت خوراک را میسپرد، محصول را تحویل می گرفت و در ازای این «خدمت»، تنها یک کارمزد ثابت ریالی پرداخت می کرد.

در این مدل ساده، «سود اصلی»، یعنی همان ملیة تفاوت شگرف میان بهای یک بشکه نفت خام و ارزش فرآوردههای نهایی (زترین، مواد پتروشیمی، محصولات فولادی)، بدون هیچ بحثی، مستقیماً به حساب عمومی دولت می رفت و پشتوانه بودجه توسعه و رفاه عمومی بود.

اما ناگهان، این معادلهی حفظ متعادل ملی برهم خورد. در ۱۳۸۶، دولت خود را موظف کرد که خوراک را با قیمت دلاری به بتگانها «فروشد» و سپس محصولات نهایی را نیز به قیمت دلاری از آنها «بازخرد» کند. این تغییر، حتی بدون چانه چایی واقعی که ستد دولت، یک «انتقال مالی» عظیم را رقم زد. مثال گویا سود سالانهی پالایشگاه اصفهان، از یک رقم معقول حقالعملی (حدود ۴۸ میلیارد تومان در ۱۳۸۵)، ناگهان در ۱۳۸۶ به ۷۹۳ میلیارد تومان جهش کرد! این پرواز بیش از ۱۵۰۰ درصدی، تماماً سود ناشی از مالکیت انفال بود که از جیب عمومی به حساب عملیاتی یک بتگاه خاص و سهامداران آن منتقل شد. این مدل، با سرعت به پتروشیمیها، فولادسازان و مس کشیده شد و عملاً کل نهادهای اصلی تولید کشور، دلاریزه شدند.

این ایده اگرچه با شعار فریبدهی «واقعی سازی قیمت ها» و افزایش کارایی توپیه می شد، اما در بستر اقتصادی ایران، به یک فاجعه ساختاری متجر شد. سود بتگانهای بزرگ، نه به نوآوری و بهبود عملکرد، بلکه به دو عامل بروز: با گره خورد، قیمت های جهانی و نرخ تسعیر ارز داخلی.

ایجادست که دلار، از یک معیار مبادلاتی خارجی، به قوی ترین ابزار توزیع ثروت داخلی تبدیل شد. شرکتهای دلاریزه شده دریافتند که کافی است نرخ ارز بالا برود تا سودشان تضمین شود. حتی اگر تولید متوقف یا قیمت جهانی کاهش یابد، افزایش نرخ دلار به راحتی کسری سود را پوشش می دهد. نتیجه، تمرکز بی سابقه سود در دست اقلیت و انگیزه زدایی ساختاری از دولت برای کنترل نرخ ارز بود. چرا باید دلار را کنترل کرد، وقتی صعود دلار، ترازنامه ی قدرتمندترین بتگانها را اشکوفای می کند؟

دلاریزاسیون متعادل، اقتصاد ایران را به یک تلهی مس جانانه گرفتار کرد.

کسری بودجه مزمن، دولت، رگ حیات خود یعنی سود انفال را با دست خود واگذار کرد. ناترازی بودجه امروز، بیش از آنکه ناشی از ولخرجی باشد، بازتاب همین انتقال سازمان یافته متعادل به سمت بتگانها است. دولت برای جبران، به استقراض یا اقدامات تورم زا روی می آورد.

دلاریزاسیون سید خالوزا: با دلاریزه شدن قیمت مواد اولیه (خوراک پتروشیمی، شمش فولاد و...) هزینه تولید کالاهای داخلی به شدت افزایش یافت. خالوزا ایرانی، بدون داشتن درآمد دلاری، مجبور شد هزینه های زندگی خود را بر اساس قیمت های جهانی دلار بریزد. این اصلی ترین موتور محرک تورم ساختاری و کاهش قدرت خرید بوده است.

اعتراف از بهروری: سود افسانه ای این شرکتهای نه پاداش نوآوری، بلکه رانت موقعیتی ناشی از مالکیت انفال و نرخ ارز است. این وضعیت، انگیزه برای بهبود کارایی، کاهش شایعات و سرمایه گذاری مولد را در این صنایع از بین برده است.

اقتصاد ایران اکنون در چرخه معیوب تورم گرز گیر افتاده است: یک بازی موش و گریه که هر بار، سرمایه ملی و سفره مردم را قربانی می کند. تنها راه برود، رفتن یک تصمیم حاکمیتی شجاعانه است: فسخ قرارداد مالی ۱۳۸۶ و بازگشت به الگوی حقالعملی و ریالی در قیمت گذاری انفال.

ایجاد یک صندوق با حساب ویژه که ملیة تفاوت ارزش دلاری و هزینه ریالی را مستقیماً به خزانه داری یا یک صندوق توسعه واقعی بازگرداند. این اقدام، یک انتخاب سیاسی نیست، بلکه یک ضرورت ملی برای بازگرداندن تراز به بودجه دولت، مهار تورم ساختاری و پایان دادن به انتقال ثروت بی سابقه از جیب مردم به به ترانه های خاص است. اقتصاد ایران، دیگر توان تحمل این ساختار را ندارد. حواسمان باشد در وقت های اضافه اقتصاد ایران هستیم...

محمدبرزگری
کارشناس اقتصادی
Alborz.payam@gmail.com

پیام آشنا گزارش می دهد آغاز شیوه جدید کالا برگ؛ دولت در مسیر کنترل تورم

افزایش هزینه سبد معیشت همچنان فشار زیادی بر همکهای کبیرآمد وارد می کند.

اختصاصی پیام آشنا - با نزدیک شدن به آذرماه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام کرده است که شیوه جدید تخصیص کالا برگ پس از نهایی شدن اجرا خواهد شد. طرحی که با محوریت انتخاب مردم و با ساختاری منقولات نسبت به دوره های پیشین طراحی شده است. بررسی اظهارات مسئولان نشان می دهد که دولت چهاردهم در تلاش است با ترکیبی از «بازانه نقدی و کالایی» از یک سو قدرت خرید همکهای پایین را حفظ کند و از سوی دیگر، نارضایتی های اجتماعی ناشی از تورم کالاهای اساسی را کاهش دهد.

چرخش سیاستی از بازانه نقدی به کالایی احمد میری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، با مرور تجربه های گذشته از جنگ تحمیلی تا دهه های اخیر، تأکید می کند که طرح های کالا برگ پیشین عمدتاً با حجم محدود جامعه هدف یا قیمت گذاری مستوری همراه بوده اند. اما دولت چهاردهم اکنون در تلاش است با دالوگری موثر — اعتبار ثابت متل گذشته یا خرید با تخفیف حداقل ۲۰ درصد از ۱۲ هزار فروشگاه — امکان انتخاب بیشتری در اختیار مردم قرار دهد.

افزایش بودجه طرح از ۱۵۰۰ همت به ۳ هزار میلیارد تومان نشان دهنده آن است که دولت قصد دارد کالا برگ را به یکی از ابزارهای اصلی حمایت اجتماعی تبدیل کند. این اقدام در شرایطی صورت می گیرد که تورم مواد غذایی و

افزایش هزینه سبد معیشت همچنان فشار زیادی بر همکهای کبیرآمد وارد می کند. مشارکت خانوارها: شخصی مهم برای سنجش اعتماد عمومی رئیس مرکز اطلاعات رفاه ایرانیان تأکید کرده است که تجربه طرح های سالهای ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۳ نشان می دهد میزان مشارکت خالوزها به نحوه طراحی و میزان جلیلیت اقتصادی طرح وابسته است. طرح های مبتنی بر «چیلنگی برای بازانه نقدی» استقبال کمتری داشته اند، چرا که مردم اغلب چیلنگی برای بازانه نقدی را ترجیح می دهند. طرح های جدید از اکتفد ۱۴۰۳، که به خالوزها اعتبار بدون نیاز به آورده ارائه می کنند، رضایت بیشتری کسب کرده و میزان مشارکت تا حدود ۹۶ درصد افزایش یافته است. این امر برای دولت به معنای افزایش اعتماد و کارآمدی سازوکارهای رفاهی است.

وزیرهای بیمه حوادث خالوزه (طرح لیخته) اظهار کرد: «هر این بیمه نامه با پرداخت حق بیمه، خود خالوزه دان در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی ناشی از حادثه تحت پوشش قرار می گیرد». وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

نجفیان تأکید کرد: «ویژت متمایزکننده طرح لیخته پوشش خسارت های ناشی از حوادث هنگام هدایت موتورسیکلت، بدون دریافت حق بیمه اضافی است».

اهداف راه اندازی سامانه آنلاین وی با تأکید بر هدف اصلی راه اندازی این سامانه، گفت: «این سامانه با راهایت چارچوب های فنی و معقرات بیمه ای، فرآیند فروش را برای مشتریان سریع، دقیق و منظم کرده است». نجفیان افزود: «افزایش انتظارات مشتریان برای دسترسی سریع و راحت به خدمات بیمه ای بدون مراجعه حضوری، ما را بر آن داشت تا راهی برای تسهیل فرآیند خرید ارائه دهیم».

وی همچنین خاطرنشان کرد: «اثرات مثبت تغییرات فزوری و گرایش روزافزون مردم به استفاده از ابزارهای دیجیتال، ایجاد این سامانه، امکان ارائه خدمات به شکلی مدرن را فراهم می کند».

جزئیات طرح لیخته نجفیان در تشریح جزئیات طرح لیخته گفت: «هر این بیمه نامه، مردم با پرداخت حق بیمه می توانند خود خالوزه خود را در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی تحت پوشش قرار دهند». وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

بیمه نامه، مردم با پرداخت حق بیمه می توانند خود خالوزه خود را در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی تحت پوشش قرار دهند. وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

معرفی طرح کارا وی در ادامه به طرح کارا اشاره کرد و گفت: «این طرح با هدف پوشش نیاز کارفرمایان طراحی شده است. در حال حاضر، کارفرمایان برای محیط های کارگاهی، بیمه مسئولیت برای کارکنان خود خریداری می کنند. اما خودشان تحت پوشش بیمه حوادث نیستند. طرح کارا فرآیند فروش را برای مشتریان سریع، دقیق و منظم کرده است». نجفیان افزود: «افزایش انتظارات مشتریان برای دسترسی سریع و راحت به خدمات بیمه ای بدون مراجعه حضوری، ما را بر آن داشت تا راهی برای تسهیل فرآیند خرید ارائه دهیم».

وی همچنین خاطرنشان کرد: «اثرات مثبت تغییرات فزوری و گرایش روزافزون مردم به استفاده از ابزارهای دیجیتال، ایجاد این سامانه، امکان ارائه خدمات به شکلی مدرن را فراهم می کند».

جزئیات طرح لیخته نجفیان در تشریح جزئیات طرح لیخته گفت: «هر این بیمه نامه، مردم با پرداخت حق بیمه می توانند خود خالوزه خود را در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی تحت پوشش قرار دهند». وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

زندگی است و تلاش دارد حمایت ها را هدفتند و متعصب با نیازهای کودکان و معمران راه راه کند.

چالش ها و مسیر پیش رو با وجود افزایش بودجه و طراحی های جدید، چالش های اساسی همچنان پابرجاست:

- پایداری مالی: عبور از ۳ هزار میلیارد تومان اعتبار نیازمند متعادل پایداری است.
- اثر تورمی: ضمانت دولت برای تخفیف کالا می تواند در صورت ضعف نظارت، با افزایش قیمت ها برابر از ختی شود.
- زیرساخت ها و پوشش: ۱۲ هزار فروشگاه باید شامل مناطق روستایی و معمران نیز باشد تا تبعیض جغرافیایی ایجاد نشود.
- مقایسه جدید بازانه نقدی و کالایی: معقولیت فرهنگی مردم نسبت به کاهش اختیار مصرف هنوز یک مانع جدی است.

در مجموع، سیاست جدید کالا برگ تلاشی است برای یکسان سازی حمایت ها، افزایش رضایت عمومی و جلوگیری از فرسایش قدرت خرید همکهای پایین. موفقیت واقعی طرح در گرو آن است که طراحی نهایی، به معنای کسب اعتماد مردم باشد. کسب پایداری مالی، نظارت قیمتی و حفظ اختیار مصرف یک مانع کننده.

با توجه به حجم گسترده جامعه هدف و نقش آن در معیشت میلیون ها خالوز، جزئیات نهایی طرح که در آغاز طی روزهای آینده اعلام شود، می تواند جهت گیری رفاهی دولت چهاردهم را در سال های پیش رو مشخص کند.

طرح «لبخند»: گامی نو در فروش آنلاین بیمه های حوادث انفرادی توسط بیمه آسیا

بیمه نامه، مردم با پرداخت حق بیمه می توانند خود خالوزه خود را در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی تحت پوشش قرار دهند. وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

معرفی طرح کارا وی در ادامه به طرح کارا اشاره کرد و گفت: «این طرح با هدف پوشش نیاز کارفرمایان طراحی شده است. در حال حاضر، کارفرمایان برای محیط های کارگاهی، بیمه مسئولیت برای کارکنان خود خریداری می کنند. اما خودشان تحت پوشش بیمه حوادث نیستند. طرح کارا فرآیند فروش را برای مشتریان سریع، دقیق و منظم کرده است».

نجفیان تأکید کرد: «ویژت متمایزکننده طرح لیخته پوشش خسارت های ناشی از حوادث هنگام هدایت موتورسیکلت، بدون دریافت حق بیمه اضافی است».

اهداف راه اندازی سامانه آنلاین وی با تأکید بر هدف اصلی راه اندازی این سامانه، گفت: «این سامانه با راهایت چارچوب های فنی و معقرات بیمه ای، فرآیند فروش را برای مشتریان سریع، دقیق و منظم کرده است».

نجفیان افزود: «افزایش انتظارات مشتریان برای دسترسی سریع و راحت به خدمات بیمه ای بدون مراجعه حضوری، ما را بر آن داشت تا راهی برای تسهیل فرآیند خرید ارائه دهیم».

وی همچنین خاطرنشان کرد: «اثرات مثبت تغییرات فزوری و گرایش روزافزون مردم به استفاده از ابزارهای دیجیتال، ایجاد این سامانه، امکان ارائه خدمات به شکلی مدرن را فراهم می کند».

جزئیات طرح لیخته نجفیان در تشریح جزئیات طرح لیخته گفت: «هر این بیمه نامه، مردم با پرداخت حق بیمه می توانند خود خالوزه خود را در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی تحت پوشش قرار دهند». وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

بیمه نامه، مردم با پرداخت حق بیمه می توانند خود خالوزه خود را در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی تحت پوشش قرار دهند. وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

معرفی طرح کارا وی در ادامه به طرح کارا اشاره کرد و گفت: «این طرح با هدف پوشش نیاز کارفرمایان طراحی شده است. در حال حاضر، کارفرمایان برای محیط های کارگاهی، بیمه مسئولیت برای کارکنان خود خریداری می کنند. اما خودشان تحت پوشش بیمه حوادث نیستند. طرح کارا فرآیند فروش را برای مشتریان سریع، دقیق و منظم کرده است».

نجفیان تأکید کرد: «ویژت متمایزکننده طرح لیخته پوشش خسارت های ناشی از حوادث هنگام هدایت موتورسیکلت، بدون دریافت حق بیمه اضافی است».

اهداف راه اندازی سامانه آنلاین وی با تأکید بر هدف اصلی راه اندازی این سامانه، گفت: «این سامانه با راهایت چارچوب های فنی و معقرات بیمه ای، فرآیند فروش را برای مشتریان سریع، دقیق و منظم کرده است».

نجفیان افزود: «افزایش انتظارات مشتریان برای دسترسی سریع و راحت به خدمات بیمه ای بدون مراجعه حضوری، ما را بر آن داشت تا راهی برای تسهیل فرآیند خرید ارائه دهیم».

وی همچنین خاطرنشان کرد: «اثرات مثبت تغییرات فزوری و گرایش روزافزون مردم به استفاده از ابزارهای دیجیتال، ایجاد این سامانه، امکان ارائه خدمات به شکلی مدرن را فراهم می کند».

جزئیات طرح لیخته نجفیان در تشریح جزئیات طرح لیخته گفت: «هر این بیمه نامه، مردم با پرداخت حق بیمه می توانند خود خالوزه خود را در برابر خطراتی مانند فوت، نقص عضو، از کار افتادگی دائم و هزینه های پزشکی تحت پوشش قرار دهند». وی افزود: «این بیمه نامه علاوه بر پوشش های یادشده خسارت های ناشی از زلزله، سیل و هیدات موتورسیکلت را نیز شامل می شود».

محمدبرزگری
کارشناس اقتصادی
Alborz.payam@gmail.com